

Trista poveste de dragoste a minerului din Aninoasa care a semnat, în 1977, Apelul pentru drepturile omului

În cartea Monicăi Lovinescu intitulată *Seismograme/ Unde scurte II* care a apărut, în anul 1993, la Editura Humanitas am întâlnit la paginile 202, 203 și 243 câteva referiri la Dumitru Blaj. Nu vă supărați, astăzi, vă spune ceva acest nume?

Un Prolog de pe *Unde scurte*

„Mă gândesc cum de 30 de ani în România (textul a fost scris în aprilie 1977, n.n.) se încrucișează obsedant sloganuri pe tema scriitorilor alături de popor, a legăturii ce trebuie să se stabilească între muncitorul cu brațele și scriitorul, a mâinilor bătătorite a muncitorului strângând mâna palidă a scriitorului, mă gândesc la toată această maculatură pe ton marțial, înduioșat sau sărbătoresc - după cum e cazul, ordinul sau aniversarea -, mă gândesc la tonele de hârtie umplute cu o astfel de proză total nerealizată și mă întreb cum se vor simți cei care le-au mângălit știind că întreagă această litanie de partid sună în vidul spiritelor și a sufletelor, acum, când, pentru prima oară astfel de mâini bătătorite se întind spre un scriitor?” Așa se încheie scrisoarea pe care un muncitor, Dumitru Blaj din comuna Aninoasa, i-a trimis-o lui Paul Goma. Dumitru Blaj a venit din Petroșani, de pe Valea Jiului, până la București, în ziua de 23 martie 1977, spre a semna *Apelul pentru drepturile omului*. Și neputând să-l vadă pe Paul Goma, bine păzit de Securitate, i-a lăsat o scrisoare pentru a-i spune un lucru pentru care nu se găsește un petec de hârtie pentru a fi tipărit în România: „La noi în Valea Jiului se muncește din greu în subteran unde și eu am aproape 20 de ani în calitate de maistru minier și alte funcții de control, dar omul nu este apreciat la valoarea lui”. Și, în concluzie: „Îmi pare rău că nu v-am putut întâlni cel puțin să vă strâng mâna minerește”.

Nepoata din Galați vine tocmai în Aninoasa

Nevasta lui Dumitru Blaj este doamna Anica. După ce am citit cartea Monicăi Lovinescu, am vrut să aflu povestea acelui om din Aninoasa care l-a căutat pe Paul Goma într-o vreme când a fi alături de un dizident era, pentru români, o opțiune extrem de periculoasă. Am plecat din Petroșani înspre vest și când am ajuns în Iscroni, patria manelistului Guță, am luat-o spre dreapta. Am străbătut strada Libertății până am dat de nevasta eroului. Înainte de toate am vrut să știm cum l-a cunoscut Anica pe Mitu. Relativ simplu. Am pornit reportofonul și am aflat totul:

- O soră de-a tatii s-a stabilit aici prin căsătorie. Soțul ei lucra la mină. Dânsa nu a avut copii. Știind că eu sunt singură, mi-au scris mai multe scrisori la Galați. Eu m-am cunoscut cu el la mătușă-mea. Noi eram la moară ca să facem niște mălai pentru găini. Mama lui a întrebat-o pe mătușă: „Tu, cine-i femeia asta?” „E nepoata mea din Galați”, a zis mătușă. „Apoi să știi că eu n-am s-o mai las. O dau după fiu-meu!” Asta a fost totul. Eu am fost căsătorită și divorțată. Și el a fost căsătorit. Are și doi copii. Băieții-s mari și plecați prin țară. Mama și sora lui s-au ținut după el și i-au zis: „Du-te după ea!” Lui i-a fost rușine un pic. El fiind maistru, a oprit un miner de-al lui și i-a dat un plic să mi-l aducă. Unchiu-meu l-a zărit și mi-a spus: „Vezi, tu, nepoată, băiatu’ ăla cu bicicleta? ăla va veni la tine cu un bilet de la

dom’ maistru”. „Vezi-ți de treabă, unchiule, că nu-i așa...”, am zis eu. „No, bine...”, a mai zis el. ăla nu știu pe unde s-a învățat și ce-a mai făcut că a ajuns târziu cu biletul la mine. În urma lui a venit și dom’ maistru, cu bicicleta. N-a urcat că-i era și lui rușine. A vorbit cu mătușă-mea, care tocmai se dusesse după apă. I-a zis mătușii că vrea să stea de vorbă cu mine și ne-a invitat la un film. Ne-am dus cu toții. Apoi ne-a invitat la grădina de vară dar el n-a băut deloc. Nici bere, nici țuică. Să știți că prima dată nu mi-a plăcut de el. Nici n-am vrut să-l văd în ochi. Mi-am zis: „Ce-mi trebuie mie slăbănogul ăsta?” Când l-am văzut a doua oară și a treia oară l-am văzut ca pe un soare. Cred că așa a fost destinul între mine și el. Deci, nici el nu m-a cunoscut pe mine înainte ca să zică lumea că m-am despărțit din cauza lui. Eu când m-am căsătorit cu el, fosta sa soție era măritată și aștepta un copil cu cel de-a doilea bărbat. A mai făcut, apoi, încă unul. Am dus o viață destul de frumoasă. Ne înțelegeam bine și eram foarte uniți. El mă aprecia mult și îmi spunea: „Nu știu cum se face dar tu m-ai schimbat mult pe mine. Eu, cu prima, stăteam săptămâni în șir supărat și nu vorbeam deloc. Dar cu tine nu poate ține omul supărarea în casă...”

Un salut mineresc, imediat după marele cutremur

- El a plecat la București pe 23. În 4 martie, când a fost cutremurul, noi eram, amândoi, în casă. Eu lucram ceva lucru de mână. El a sărit, m-a luat de mână și mi-a zis: „Hai afară, hai repede, că-i cutremur!” În dormitor s-a crăpat zidul într-un colț. Am ajuns până pe prispă, pe pragul casei, când cutremurul se potolise. Când am intrat, iarăși, în casă, el s-a schimbat la față și a zis: „Bine c-am reușit să ieșim afară. Dacă se dărâma și rămâneam aici, sub ziduri?” După aceea am aflat ce se întâmplase la București. Aveam, pe atunci, un *Renault Gordini*. Înainte, a avut un *Wartburg* dar l-a vândut. *Renault*-ul l-am luat în comun. Lucram amândoi și am făcut un împrumut la „reciproc”. A scris la fabrică să-i trimită, contracost, piese de schimb. Nu avea de unde le lua. Cei de la Miliție au aflat și au început să-l ancheteze. Atunci s-a dus la București să vadă de piese. Acasă a auzit, la Europa liberă, despre drepturile omului. Când a plecat mi-a spus că o să-l caute și pe d. Paul Goma ca să semneze și el în acel registru de adeziuni. Prima dată când s-a dus, l-a căutat și nu l-a găsit. S-a întors apoi și a intrat într-o cofetărie din apropiere. Și-a luat, din mapă, o foaie de hârtie și a scris un bilet în timp ce a băut o cafea. A scris, acolo, că ar fi vrut să aibă onoarea să stea de vorbă cu dl. Paul Goma și să-l salute minerește. Dar nu a avut fericita onoare. S-a înapoiat și i-a băgat biletul sub ușa. Dl. Paul Goma avea un cățeluș din ăia de cameră care s-a repezit și a luat hârtia. În timpul ăsta dânsul s-a uitat pe vizor. După câteva clipe a deschis ușa și a zis: „Poftiți, domnule!” Soțul meu a intrat în apartament, că dl. Paul Goma stătea la bloc, și atunci i-a zis domnului scriitor despre toată viața lui de miner.

Și eroii au, câteodată, o groază și o frică grozavă

-Vreo oră-două cred c-or fi stat de vorbă. Pe urmă, când soțul meu a coborât dânsul i-a zis: „Puteți să-mi lăsați mie biletul ăsta? Rămâne la mine?” Soțul meu a fost de acord. Și-au strâns mâinile, s-au salutată și au plecat. Când a ieșit pe ușa, soțul meu mi-a spus că l-a luat o

groază și o frică grozavă. Dl. Paul Goma i-a spus că de acum trebuie să se ferească și să fie cu ochii în patru. Trebuie să fie atent când coboară pentru că nici el nu iese pe stradă singur, fără să fie însoțit de cineva. Ori de soție, ori de copil. Niciodată nu umbla singur pentru că de multe ori îl căutau cei de la Securitate, cum se numea atunci, și-l amenințau că o să-și piardă controlul volanului și o să intre în el. Și, întotdeauna, dânsul a fost speriat cu treaba aceasta. Nu i s-a întâmplat nimic după aia, după ce au văzut că lucrurile stau așa și se întăresc, l-au scos din apartament, după cate știu, și l-au mutat la periferie.

Minerul, supraveghetor peste brazii din depozitul de lemne

„Atâta groază m-a luat de parcă un fior îmi străbătea tot corpul. N-am știut cum să ajung mai repede la gară. M-am uitat în stânga și-n dreapta și, apoi, nu mi-am schimbat poziția de mers”. Astea au fost cuvintele lui. Le țin minte și acum. După călătoria lui la București să fi trecut vreo două săptămâni când am auzit la Europa liberă scrisoarea lui Mitu citită de Ioana Măgură-Bernard. Atunci au început cercetările, mai des și mai aspru. Veneau mereu și-l luau de la mină. La mine venea sectoristul minei și mă lua cu mașina la Securitate, la Petroșani. Sigur că nu vorbeau frumos cu mine. Unul mă făcea în fel și chip (d-na Anica plânge), mă jignea, îmi spunea cuvinte murdare... Pe el l-au degradat până a ajuns vagonetar. Apoi l-au pus supraveghetor la depozitul de lemne. Au făcut, imediat, o ședință în curtea minei și, în fața lumii, l-au făcut de răs. Unii, prin autouz, își dădeau coate și ziceau, în batjocură: „Mă, nu te duci și tu, cu Blaj, după drepturile omului?” Cercetările erau tot mai dese. Îl luau fie de la serviciu, fie de acasă. Mă luau și pe mine. Când terminau de vorbit cu noi ne dădeau drumul. Mă duceau pe mine în cameră la el sau pe el în cameră la mine. Ne întrebau: „Îl cunoști?” Sau „O cunoști?” Și apoi ne dădeau drumul. „Sunteți liberi, puteți să plecați!” El se mira: „Ce-i cu tine aici?” „Dar cu tine ce-i?” „Că nici eu nu știu ce-i cu tine aici!” Asta a durat din ‘77 până în ‘80.

A muri înseamnă a pleca puțin. Din stație de la “Hermes”...

- Omul meu a plecat de acasă, într-o vineri. Mi-a dat telefon că merge la mină, ca să-mi ia avansul de concediu. Mi-a telefonat pe la 12 și jumătate. A zis că la ora trei mă așteaptă în stație la Hermes, în Petroșani. Eu lucram până la două. Am venit și nu l-am mai găsit. L-am căutat peste tot și nu am dat de el. Asta a fost vineri. L-am căutat din nou pe dânsul duminică dimineața. Am bătut toate crâșmele. M-am întors acasă duminică pe la prânz. Era atât de cald în ziua aceea încât mi se îfundau sandalele în asfalt. Am intrat în casă și m-am dezbrăcat. Eram tare supărată. Luasem o varză mare și frumoasă și el mi-a spus: „S-o faci călită că mie așa îmi place...” Și chiar așa am și făcut-o. Îl tot așteptam să vină, ca să mâncăm împreună. În cele din urmă, m-am dus la frigider și voiam să-mi pun să mănânc un pic.

O, Doamne, e adevărat!

-Nici n-am apucat să mănânc, c-a venit o vecină de vizavi și mi-a strigat la poartă: “

S-a înapoiat și i-a băgat biletul sub ușa. Dl. Paul Goma avea un cățeluș din ăia de cameră care s-a repezit și a luat hârtia. În timpul ăsta dânsul s-a uitat pe vizor. După câteva clipe a deschis ușa și a zis: “Poftiți, domnule!” Soțul meu a intrat în apartament, că dl. Paul Goma stătea la bloc, și atunci i-a zis domnului scriitor despre toată viața lui de miner.